

Jørgen Thomsen, tingmaður:

Vit eru fyri broytingum

— sum gagna samfelag okkara, og ein tilik broyting er, at vit skulu yvirtaka avgerðarrættin til okkara undirgrund, segði Jørgen Thomsen, framsøgumaður javnaðarflokksins m.a. á uppskotið frá fólkaflokkinum um at endurskoða heimastýrslógina var til viðgerðar á tingi

Undir viðgerðini av uppskotinum frá fólkaflokkinum um endurskoðan av heimastýrslógini visti framsøgumaður javnaðarflokksins, Jørgen Thomsen, m.a. á, at javnaðarflokkurin var við til at góðtaka og skapa tað heimastýri, sum vit hava í dag.

Hann helt, at henda heimastýrslóg hevur verið til stórt gagn fyri føroysku tjóðina.

— Ein veldugur útviklingur er farin fram í hesum samfelag síðani at vit finga hetta heimastýri. Vit hava verið førir fyri at byggja upp eitt samfelag, sum er millum tey fremstu. Málið má vera, at vit sjálvir skapa okkara livsgrundarlag.

Samstarv til gagn

Jørgen Thomsen helt fram: — Altíð hevur javnaðarflokkurin hildið, at samstarv við hin partin av ríkinum er til gagns fyri føroyska samfelagið.

Tað vil siga, at vit eru samríkisfólk — at javnaðarflokkurin er samríkisflokkur, ið ynskir samstarv við Danmark.

Men hetta sigur ikki tað sama sum at vit ikki duga at siggja, at tørvur verður alla tíðina á broytingum. Tað kann illa hugsast, at heimastýrslógin er so væl gjørd, at ikki tørvur verður fyri at rætta ávíst í hesi lóg.

Men tað eigur eisini at sigast, at so leingi sum vit ikki eru lidnir at yvirtaka

— ella so leingi sum vit ikki hava yvirtikið tað, sum vit kunnu sambært heimastýrslógina, ja so er einki at leika í fyri.

Sjálvstýri og javnaðarflokkurin

— Tað er undarligt at siga tað, segði Jørgen Thomsen víðari, men tað sjálvstýri, sum vit hava í hesum samfelag, tað hevur javnaðarflokkurin verið við til at skapt.

— Öll minnst, tá ið Føroyar høvdu ein sjálvstýrismeirluta her á tingi.

Tá ið hinir sokallaðu sjálvstýrisslokkarnir tóku seg saman, og vit finga sjálvstýrisslokkstýrið. Henda samgonga og landsstýrið varð skipað av fólkaflokkinum, tjóðveldisflokkinum og sjálvstýrisslokkinum. Nú var lag á máni. Nú var væntað eitt nógv viðkað sjálvstýri.

Öll mál fóru at verða yvirtikin, sum standa á heimastýrslógini — og so nógv meiri enn tað, men tað hendi stutt sagt einki, sum var brá av størri sjálvræði.

Tað tykist ógjøriligt at fáa eitt fleirtal í tinginum aldans tíð, at tað bar á brá av sjálvstýri ella av yvirtøkum.

Sagt er frá, at her var tað fólkaflokkurin, sum var hin mest sambandski — hann var mikið betri sambandsflokkur, enn gamla sjálvstýrið nakrantíð hevði verið ella verður.

Hin sambandski fólkaflokkurin

Soleiðis sum vit eisini søu tað aftaná næstseinasta val, tað verður mettt av eygleiðarum, at fólkaflokkurin gjørdi eitt risa arbeiði fyri at koma saman við sambandsflokkinum, og tað eydnaðist eisini.

Hetta visti okkum, segði Jørgen Thomsen víðari, at sjálvstýrisseldurin, sum møguliga einaferð brendi í hesum flokki, er kódnadur — har er óskukald.

Javnaðarflokkurin er gingin saman við tí einasta sjálvstýris- ella loysingarflokki, sum er á tingi í dag. Men öll viðurskifti verða grundiga viðgjørð í javnaðarflokkinum — eingi stig verða tikion, uttan tey fyrst verða gjølla viðgjørð — og kannað verður hvørjar avleiðingar, ið kunnu standast av hesum ymisku politisku tiltekunum, sum ein livandi flokkur alla tíðina verður settur yvirfyri.

Kunnu ikki forða broytingum

Jørgen Thomsen visti á, at í javnaðarflokkinum er tað vanlig fatan, at ikki ber til at standa í stað — sjálvt um vit eru samríkisflokkur og ikki eru úti eftir nakrari loysing frá hinum partinum av ríkinum.

Tað kemur altíð ein útviklingur at fara fram. Tað dugir tí ikki at siga, at «vi skal holde på det bestående».

Javnaðarfólk dugdu at siggja, at ikki bar til at vera verandi danskt amt — um vit skuldu hava ella vænta nakran framburð í føroyska samfelagnum. Vit finga heimastýrslógina. Ti vit vilja skipa egna viðurskifti í egna landi okkara. Hetta meta vit væl kann gerast uttan at loysa frá Danmark.

Undirgrundin á føroyskar hendur

Ein uppgáva, sum stendur fyri framman at loysa, er yvirtaka av undirgrundini til føroyskt ser-

mál. Tað er serstakliga hesi seinastu árin, at áhugin fyri yvirtøku av hesum málseki er komin so ógviliga fram. Ti tað er ein góður møguleiki fyri, at oljan eisini fer at spræna upp úr okkara undirgrund.

Jørgen Thomsen visti á, at javnaðarflokkurin er fyri, at føroyingar sjálvir skulu fáa ræðið yvir tey trý málsekin, ið standa á lista B í heimastýrslógini, nevniliga ráðevnini í undirgrundini — radio og loftferðsluna.

Sjálvir avgera nær borað verður eftir olju

— Einki er meira náttúrligt enn at vit sjálvir ráða yvir okkara undirgrund. Vit eiga sjálvir at avgera nær og hvør, ið fær loyvi at bora ella leita eftir olju her á okkara egna leimum.

Eg hugs, at hetta er hin mest álvarsami spurningur, sum nakrantíð hevur verið frammi í okkara samfelag. Tað er ógvuliga vágð at lata aðrar ráða fyri hesum.

Tað er einki í heimastýrslógini, sum forðar fyri hesi yvirtøku — hesa niðurstøðu eru serfrøðingar komin til.

Ti hevur javnaðarflokkurin sum partur av hesi samgonguni sett sær fyri at vera við til at berjast fyri at finna ta politisku loysnina, sum krevst fyri at rokka á mál.

Vit hava kravt — vit eiga rættin til at fáa samráðingar um hesa yvirtøku. Hetta stendur soleiðis avrátt í heimastýrslógini í grein 3 og undir lista B.

Broyta stuðulsskipanina

Jørgen Thomsen visti eisini á, at javnaðarflokkurin hevur gjørt av, og heldur tað vera rætt, at fara undir samráðingar við danir um broytingar í stuðulsskipanini.

— Ásannað er av teimum flestu, at lotan fyri langari tíð síðani er komin til at taka upp samráðingar um hesar álvarsomu

Jørgen Thomsen: — Vit hava innanfyri karmarnar av heimastýrslógini møguleika at fremja fleiri broytingar. Gagna slíkar broytingar samfelagnum, so skulu tær eisini gerast

spurningar um broytingar í stuðulsskipanini.

Vit vita, at stuðulsskipanin ikki hevur virkað seinastu árin sum hon gjørdi frummanundan á fleiri økjum.

Tað kann ikki vera skilagott at ræða og i-mynda fólk, at vit skulu vænta okkum øktan studning úr danska ríkiskassanum, tí vit eru vitandi um, at danir royna at tátta í har niðri nú meira enn nakrantíð.

Júst fyri at fáa nýtsluna niður til hetta fáa teir eisini hjálp frá Paula Ellfelsen og Óla Breckmann.

Tað er neyðugt — tað er best fyri okkum at fáa broytt stuðulsskipanina soleiðis, at ein partur verður fastur blokkur — tað stendur fast.

Varðveita fólkatingsumboð

Jørgen Thomsen hevði eisini viðmerkingar til uppskot fólkafloksins um at taka fólkatingsumboðini av og seta eina umboðsstovu í Danmark istaðin.

— Eg dugi ikki rættliga

at meta um, hvørjan týðning ein umboðsstova kemur at hava. Fólkatingsumboðini hava ein veldugan týðning og myndugleika — hetta hava vit sæð í seinastu tíðum.

Javnaðarflokkurin heldur, at vit eiga at varðveita fólkatingsumboðini.

Vit hava eina heimastýrslóg at samráðast eftir.

Í samgonguskjalinum er avrátt hvørji mál vit skulu samráðast um.

Tað kann tí illa hugsast, at javnaðarflokkurin fer at atkveða fyri tí uppskoti, sum nú fyriliggur. Harafturimóti fara vit at royna at fáa framt tey málini, sum eru avrádd í samgonguskjalinum, sum varð undirskrivað fyri tveimum árum síðani.

Men tað er kortini vert at byggja upp uppskotið, sum fólkaflokkurin hevur lagt fram. Hetta vilja vit gera sakliga í nevndini, segði framsøgumaður javnaðarflokksins Jørgen Thomsen.

jan

Úr tinginum

Annaðhvørt —
ikki bæði

Føðslutrygd